

Звернення Голови регулятора фондового ринку

Шановні панове!

Я радий презентувати Вам Звіт про роботу українського фондового ринку та його регулятора за 2011 рік, що присвячений як результатам діяльності вітчизняного ринку цінних паперів, так і роботі Комісії у напрямі регулювання ринку, сприяння його розвитку та законодавчого забезпечення.

Останнім часом відбувається якісна зміна місця та ролі фондового ринку у вітчизняній економіці – будучи частиною фінансового ринку, він виконує низку макроекономічних та мікроекономічних функцій, виступаючи, передусім, «регулювальником» інвестиційних потоків, ефективно перерозподіляючи ресурси. Відрадно, що ми з Вами є свідками та учасниками цього процесу.

Маючи на меті виконання Програми економічних реформ Президента України на 2010 – 2014 роки та Програми розвитку фондового ринку, Комісія здійснювала послідовну роботу із вдосконалення умов функціонування системи фондового ринку. У 2011 році регулятор, як і раніше, зосередив свої зусилля на таких завданнях, як збільшення капіталізації та ліквідності фондового ринку, удосконалення ринкової інфраструктури, покращення механізмів захисту прав інвесторів, удосконалення умов і правил державного регулювання та нагляду на фондовому ринку.

Безумовно, у нас є певні результати роботи за цими напрямками, і всі вони відповідають завданням, які ми ставили перед собою. Передусім, це серйозна законотворча робота – 2011 року Парламент схвалив 11 законів (6 з яких розроблені Комісією), що безпосередньо регулюють відносини на фондовому ринку; адже без чіткої нормативної і регуляторної бази ефективна діяльність ринку неможлива. Що стосується заходів, спрямованих на вдосконалення законодавства з питань функціонування фондового ринку та корпоративного управління, то в цьому питанні регулятор зосередив зусилля на вдосконаленні розкриття інформації на фондовому ринку, а, значить, на забезпеченні більшої відкритості та прозорості ринку, розширенню інструментарію, протидії використанню інсайдерської інформації та запобіганню легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, що сприятиме збільшенню довіри інвесторів та, що дуже важливо, вдосконалення системи захисту їх прав та інтересів та ін.

Йдучи назустріч потребам ринку, ми значно спростили існуючі процедури, а також запровадили нові інструменти. Ми вдосконалили ті напрацювання, що вже мали, та заклали фундамент для майбутніх новацій. Комісія скасувала близько 100 нормативно-правових актів і прийняла рішення про скасування терміну дії ліцензій, крім того, ми скасували планові перевірки – тепер Комісія здійснює нагляд за учасниками ринку з позиції ступеня ризику. Прагнучи бути мобільним та сучасним регулятором, Комісія ініціювала для учасників ринку можливість подання звітності в електронному вигляді. Також у 2011 році, вперше за весь час існування фондового ринку, був сформований і презентований єдиний державний реєстр випусків цінних паперів – ми проробили серйозну роботу, і тепер всі ці дані доступні як інвесторам, так і громадськості.

Переконаний, що все це стало можливим завдяки постійному діалогу регулятору та учасників ринку. Його користь очевидна: учасники ринку досягли втілення у життя своїх задумів, спрямованих на розвиток ринку, а Комісія отримала свіжі ідеї та погляди при впровадженні своїх ініціатив.

Все це знайшло відображення і в результатах роботи фондового ринку, у кількісних та якісних показниках розвитку ринку цінних паперів.

Незважаючи на несприятливу зовнішню кон'юнктуру, вітчизняний фондовий ринок у 2011 році демонстрував позитивну динаміку; більшість показників його діяльності є прогнозованими та очікуваними. Так, обсяг торгів на ринку цінних паперів зріс у 1,5 рази у порівнянні з 2010 роком і склав 2 171,10 млрд грн., перевищивши, таким чином, обсяг ВВП країни на 854,50 млрд грн.

Висока активність на біржовому ринку у 2011 році призвела до збільшення майже у 2 рази обсягу організованого фондового ринку, частка якого склала 13,16 % усіх операцій з цінними паперами в країні. За результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг біржових контрактів з цінними паперами протягом минулого року склав 235,44 млрд грн., тоді як у 2010 році цей показник складав 131,20 млрд грн. Таким чином, ми наближуємось до мети із збільшення частки організованого біржового сегменту.

Свідченням динамічного розвитку біржового фондового ринку також є поява нових фінансових інструментів торгівлі. Так, після відкриття на «Українській біржі» секції строкового ринку сума контрактів за деривативами помітно зросла (з 3,59 млрд грн у 2010 році до 23,58 млрд грн у 2011 році). Зростання показників строкового ринку свідчить про все більше використання інвесторами можливостей хеджування ризиків за допомогою цих фінансових інструментів.

Капіталізація лістингових компаній фондового ринку на кінець 2011 року становила 179,86 млрд грн, що майже на 5 % більше показника 2010 року. Це свідчить про підвищення вартісної оцінки компаній, акції яких пройшли процедуру лістингу та занесені до біржового реєстру організаторів торгівлі.

Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Комісією у звітному році, також продемонстрував значне зростання, і станом на 31.12.2011 року становив 1 014,78 млрд грн., що майже на 200 млрд грн. більше зазначеного показника на кінець 2010 року.

Та, безумовно, головним завданням, яке повинен виконувати ринок цінних паперів є, насамперед, забезпечення умов для залучення інвестицій. Відрадно те, що і цей показник 2011 року продемонстрував позитивну динаміку: так, обсяг залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку у 2011 році склав 173,37 млрд грн, що майже більше у 2 рази, ніж у 2010-ому. Це свідчить про збільшення ролі фондового ринку в фінансовій системі країни в цілому.

І все ж таки, зараз найважливіше говорити про сподівання продовження зростання у нинішньому році. Тенденція, що склалася у 2011 році, дає нам надію на позитивні настрої інвесторів і очікування певного зростання і в 2012 році як з точки зору ліквідності, так і активності торгів. Сподіваюсь, що цьому сприятиме консолідація зусиль учасників ринку та оновленого регулятора у напрямі створення якісної нормативної бази для діяльності ефективного та ліквідного фондового ринку, побудови ефективного і сильного регулятора та захисту прав та інтересів інвесторів

Дмитро Тевелєв, Голова НКЦПФР